

РЕЦЕНЗИЯ

за дисертационния труд на
ТАНЯ МИЛКОВА СТАНЕВА

на тема: „ФИГУРАЛНАТА КОМПОЗИЦИЯ В ТВОРЧЕСТВОТО НА „НОВИТЕ
ХУДОЖНИЦИ” – 1931-1944 (СЮЖЕТЕН И ТЕМАТИЧЕН АНАЛИЗ)”
за присъждане на образователната и научна степен „ДОКТОР”

Дисертационният труд на Таня Милкова Станева на тема: „Фигуралната композиция в творчеството на „Новите художници” – 1931-1944 (сюжетен и тематичен анализ)” отговаря в пълна степен на всички необходими в случая изисквания относно защитата на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „Доктор”. В хода на своето изложение авторката неизменно и последователно се придържа към основните (и по мое скромно мнение неизменни!) критерии и стандарти. Това обстоятелство, колкото и банално да изглежда, ми се струва особено важно днес, в условията на съществено разклатени възгледи и представи за това какво всъщност представлява една дисертация.

Дисертационният труд се състои от увод, три глави, заключение, библиография и приложение, включващо значими и малко познати архивни материали и илюстрации.

Уводът съдържа всички необходими пунктове – определени и ясно заявени са целите и задачите, направен е обстоен критичен преглед на литературата по въпроса, предварително са очертани изследователските параметри.

В първа глава е обрисован широкият обществено-политически и културно-исторически фон, на който се появява, формира и функционира „Дружеството на Новите художници”. Авторката е използвала широка гама от източници и първичен изворов материал, част от който е въведен за пръв път в научен оборот.

Втората глава е насочена по-конкретно към основния фокус на дисертацията – тематичния и сюжетния анализ на онази част от художествената продукция на живописците в „Дружеството на Новите художници”, която се съсредоточава в областта на фигуралната композиция. Избраният аспект е относително нов, малко експлоатиран. До днес като цяло, творчеството на „Новите” се е анализирало и оценявало или от гледна точка на идеологическите императиви, които доминираха през

предшестващия период (1944-1989), или пък предимно във връзка с усвояването и адаптирането на опита на модерното изкуство, в частност на „Сезанизма“. В случая стана дума за един оригинален и относително нетрадиционен подход към живописата на „Новите“, който, освободен от идеологически баласт, да се опита да разкрие отделни по-съкровени, вътрешни свойства и закономерности в картините им през призмата на един от основните жанрове, които съставляват характерните белези на творчеството им.

Трета глава се занимава главно с един от същностните проблеми на нашия художествен живот през 30-те г. на ХХ в. – своеобразната „опозиция“ „родно“ – „чуждо“. Тук, благодарение на внимателното „вглеждане“ на авторката в архивите и периодиката от онова време, а и от по-късни десетилетия, води до задълбочен анализ и цялостна оценка на проблема. В отделни случаи става дума за адекватни и реални конфликти, в други – за мними различия и не толкова ясно и релефно очертани идеологически визии или, още по-малко, пластически програми. Но тези по-нюансирани и обогатени преценки са подкрепени от точни наблюдения, конкретни анализи и гъвкав подход.

Заклучението закономерно подвежда равносметката от целия труд и съдържа необходимите изводи и обобщения.

Както основният труд, така и приложенията, разгледани като части от едно интегрално цяло, дават основание да се направи заключението, че Таня Станева е извършила впечатляваща по обем и изключително качествена като професионално равнище работа по изясняването на поставената от самата нея в началото проблематика. Дисертацията представлява несъмнен принос в по-пълното и цялостно очертаване и изясняване на ролята и мястото на „Новите художници“ не само в художествения живот от 30-те г., но и в историята на българското изобразително изкуство през ХХ в.

Поради това аз с пълна убеденост предлагам на уважаемото Научно жури да присъди по достойнство на Таня Милкова Станева образователната и научна степен „Доктор“.

проф. д. изк. Чавдар Попов